

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **L. Z.**, zast. Mgr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem se sídlem Bašty 2, 658 09 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 10. 2004, č. j. 60 Az 76/2004 – 18,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností, podanou v zákonné lhůtě, se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě shora, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. 3. 2004, č. j. OAM-960/VL-18-12-2004, kterým jí podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) byla zamítnuta žádost o azyl jako zjevně nedůvodná. Rozsudek pak vycházel ze skutečností tvrzených žalobkyní, totiž že důvodem její žádosti byla obava před soukromou osobou, která jí vyhrožovala z vězení za to, že ohlásila policii zranění, které jí tato osoba způsobila; na tamější policii se neobrátila přesto, že věděla, že ta řádně zasáhla, když dříve ohlásila útok, který byl vůči ní směřován. V daném případě tedy nebylo prokázáno, že by státní moc nebyla schopna či ochotna jí poskytnout náležitou pomoc.

Obsahem kasační stížnosti pak byla jediná námitka, a to že bylo porušeno její právo užívat svého jazyka v úředním styku zaručené jí Listinou základních práv a svobod. Vzhledem k tomu, že je ukrajinské národnosti, měl správní orgán vést řízení v jazyce

ukrajinském, nikoliv ruském, ve kterém není schopna jednat před úřadem a na potřebné úrovni se dorozumět. Poukazuje na ust. § 22 odst. 1 zákona o azylu, kdy účastník řízení má právo jednat v řízení o udělení azylu v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočnicka na celou dobu řízení. Měl jí tedy být poskytnut tlumočnick ukrajinského jazyka. Lze si těžko představit, že by byla schopna porozumět česky psaným úředním dokumentům a jejich náležitostem, což se týká např. schopnosti porozumět poučení. Vzhledem k tomu lze mít za to, že pro žalobkyni bylo nemožné, tento důvod uplatnit ve své žalobě ke krajskému soudu. Ani ten nepřihlédl k tomu, že jazykem žalobkyně je ukrajinština; poukazuje přitom na ust. § 18 občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb. v platném znění).

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka žádala, aby pohovor byl veden v ruském jazyce a z toho lze usuzovat, že byla schopna vést řízení v jazyce ruském.

Z obsahu správního spisu je patrné, že stěžovatelka v prohlášení o jazyce podle § 22 odst. 1 zákona o azylu žádala, aby bylo řízení před správním orgánem na území České republiky s ní vedeno v jazyce ruském a dále prohlašuje, že převzala poučení pro žadatele o udělení azylu na území České republiky právě v jazyce ruském, byla seznámena s jeho obsahem a porozuměla mu. V rámci pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu dne 19. 3. 2004 znovu žádala, aby pohovor byl veden v jazyce ruském a souhlasila s tlumočením paní O. N. Ve své žádosti o udělení azylu uvedla jazyk, ve kterém je schopna se dorozumět, ruský a ukrajinský. Správní spis také obsahuje stěžovatelkou ručně psané důvody žádosti o azyl psané v ruštině. Spis obsahuje protokol o předání rozhodnutí žalovaného stěžovatelce dne 30. 3. 2004 za přítomnosti tlumočnicka. Žaloba byla napsána v ruštině. Krajský soud vyzval žalobkyni usnesením ze dne 6. 4. 2004, aby předložila překlad svého podání do českého jazyka. Nato reagovala žalobkyně tím, že skutečně žalobu v českém jazyce předložila dne 25. 5. 2004. Poté jí zaslal krajský soud poučení ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s., že o věci samé bude rozhodnuto bez jednání. Na toto podání již stěžovatelka nereagovala.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z ust. § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. K zajištění možnosti úplného vyjádření má podle § 22 odst. 1 zákona o azylu účastník řízení právo jednat v řízení o udělení azylu v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočnicka na celou dobu řízení. Podle odst. 2) téhož ustanovení je účastník řízení oprávněn přizvat si na své náklady tlumočnicka podle své volby. V daném případě stěžovatelka v průběhu správního řízení opakovaně uvedla, že ovládá ruský jazyk a žádala, aby řízení bylo v tomto jazyce vedeno. Správní orgán tak nemohl porušit citované zákonné ustanovení, pokud nezajistil k pohovoru tlumočnicka z ukrajinského jazyka. Tvrzení stěžovatelky o nedostatečném porozumění při pohovoru nenasvědčuje ani jí podaná žaloba v ruském jazyce. Proto tvrzení o nemožnosti řádně se domluvit rusky se jeví v tomto světle jako účelové.

Podle § 18 odst. 1 občanského soudního řádu, který se použije pro řízení ve správním soudním soudnictví přiměřeně ve smyslu § 64 soudního řádu správního, účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Dle odst. 2,

věty první, účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Podle § 36 odst. 1 soudního řádu správního účastníci mají v řízení rovné postavení. Soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

Podle shora citovaných ustanovení soudního řádu správního a občanského soudního řádu poučení o procesních právech (§ 36 odst. 1 s. ř. s.) je soud povinen poskytnout účastníku v takové době, kdy je toho podle stavu řízení pro něj zapotřebí. O právu jednat ve své mateřštině (§ 18 odst. 1, věta druhá, o. s. ř.) proto poučí soud účastníka tehdy, jestliže v průběhu řízení zjistí, že tento neovládá jazyk, kterým se jednání vede. V dané věci však s ohledem na shora uvedené taková situace nenastala, neboť stěžovatelka na výzvu soudu k odstranění vad podání a další zaslané písemnosti reagovala v českém jazyce tak, že bylo nepochybné, že všem zaslaným písemnostem v českém jazyce porozuměla. Ovšem ani v kasační stížnosti netvrdí a nevytýká soudu 1. stupně, že by v důsledku jeho postupu, tj. adresování výzvy v českém jazyce, byla stěžovatelka zkrácena na svých procesních právech, vytýká se však, že krajský soud nepřihlédl k tomu, že jazykem stěžovatelky je ukrajinština. Z důvodů shora uvedených tuto výtku nelze zohlednit, protože po celou dobu řízení před správním orgánem, ale i před soudem 1. stupně stěžovatelka jednoznačně projevovala znalost ruského jazyka takovým způsobem, že nebylo důvodu pochybovat, že jde o jazyk, jemuž rozumí a s nímž je se schopna dohovorit.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí soudu přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel ve své kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ze všech shora uvedených důvodů shledal kasační stížnost jako nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle ust. § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ust. § 60 odst. 1, § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů o kasační stížnosti, když stěžovatelka neměla v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovanému náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 27. května 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu